

Název		Strana	Číslo
LITERÁRNÍ ČASOPISY 20. STOLETÍ		1	LS 48
Předmět	Osobnosti		
Český jazyk a literatura	V textu		
Ročník			
3. – 4.			
Časové období			
1900-1997			
Věcná hesla	Pokryvá disciplínu		
Literatura česká - dějiny 20. století	<p><i>Ekonomika</i></p> <p><i>Estetika</i></p> <p><i>Etika</i></p> <p><i>Filosofie</i></p> <p><i>Historie</i></p> <p>▶ <i>Literatura</i> ◀</p> <p><i>Politologie</i></p> <p><i>Psychologie</i></p> <p><i>Sociologie</i></p>		
Osnova	Úvod První dvacetiletí (1900-1918) Dvacátá léta (1918-1929) Třicátá léta (1930-1938) Doba nacistické okupace (1939-1945) Třiletí svobody (1945-1948) Období stalinismu (1949-1956) Roky uvolnění a rozmachu (1956-1969) Čas tzv. normalizace (1970-1989) Devadesátá léta (1990-1997) Závěr		

Číslo Strana Název

LS 48 2 LITERÁRNÍ ČASOPISY 20. STOLETÍ

ÚVOD

Důležitou součástí každé národní literatury jsou literární časopisy, které zveřejňují odborné stati a studie, ukázky z nové domácí i zahraniční tvorby, autorské medailóny, recenze, glosy, polemiky atp. Významnou roli hrají i v české literatuře 20. století. Svým množstvím a charakterem vždy vypovídaly o povaze své doby, takže mají velkou dokumentární hodnotu. Mnohé z nich byly zaměřeny širše: kromě literatury věnovaly prostor i divadlu, výtvarnému umění a dalším oblastem kultury. Obdobné funkce, jaké plnily literární časopisy, měly též kulturní rubriky deníků, o kterých se však v následujícím přehledu zmiňovat nelze.

PRVNÍ DVACETILETÍ (1900-1918)

Na počátku 20. století vycházela ještě řada časopisů, jež vznikly v devadesátých letech minulého věku, případně i dříve. Jedním z nich byl **Lumír** (1873-1940), který po J.V. Sládkovi redigovali Václav Hladík a od roku 1907 Viktor Dyk s Jaroslavem Vlčkem; díky jim se v něm objevovaly příspěvky mladších autorů od F.X. Šaldy a bratří Mrštíků přes Otakara Theera až po Karla Čapka. Dalšími staršími časopisy byly **Květy** (1879-1916), v nichž publikovali především čeští realisté, **Osvěta** (1871-1921), **Zlatá Praha** (1884-1930) nebo Herbenův **Čas** (1886-1915).

Z periodik vzniklých v devadesátých letech je nutno jmenovat Pelclovy **Rozhledy** (1892-1908), proslulé otiskem manifestu České moderny (1895), Masarykovu **Naši dobu** (1893-1949), mladočeskou **Českou revui** (1897-1903, 1907-1930) či **Obzor literární a umělecký** (1899-1902). Svůj význam měla rovněž katolická periodika **Nový život** (1896-1907) a **Hlídka** (1896-1941). V posledním desetiletí 19. století se zrodila i dekadentní **Moderní revue** (1894-1925), redigovaná Arnoštem Procházkou. Mimo dekadenty do ní přispívali symbolisté a mladší anarchisté. Její historii a význam přibližuje obsáhlá kniha *Moderní revue 1894-1925* (1995), jakož i *Vzpomínky* (1994) Jiřího Karáska ze Lvovic.

K novým časopisům náleží týdeník **Zvon** (1899-1941), v němž mj. vycházely příspěvky Aloise Jiráska, K.V. Raise, Jaroslava Vrchlického nebo Zikmunda Wintra, **Máj** (1903-14) a **Přehled** (1903-14), ale i většina časopisů spjatých s osobností F.X. Šaldy. Vedle proslulého měsíčníku **Volné směry** (1896-1949), jemuž je věnována publikace Lenky Bydžovské a Romana Praha *Volné směry. Časopis secese a moderny* (1993), k nim patří **Novina** (1908-12), **Česká kultura** (1912-14) a **Kmen** (1917-22).

Orgány mladé generace byly vesměs orientovány anarchisticke. Platí to o Neumannově **Novém kultu** (1897-1905), jehož satirická příloha **Šibeničky** vycházela po jeho zániku samostatně (1906-1907), o **Anarchistické revui** (1905), **Omladině** (1903-1905), **Komuně** (1907-1908), **Záduze** (1908-1909) či o **Práci** (1905-1908), jejímž redaktorem byl mj. Fráňa Šrámek. Další mladí tvůrci vydávali časopisy **Moderní život** (1902-1903) a **Srdce** (1902-1904).

Název	Strana	Číslo
LITERÁRNÍ ČASOPISY 20. STOLETÍ	3	LS 48

Literatura se objevovala také v sociálně demokratických revuích **Akademie** (1896-1928) a **Rudé květy** (1901-20), stejně jako v humoristických a satirických periodikách **Rašple** (1890-1920), **Šlehy** (1898-1901), **Kopřivy** (1909-19) a **Karikatury** (1909-13); jejich přispěvateli byli například J.S. Machar, Antonín Macek, Jaroslav Hašek, Eduard Bass nebo Josef Lada.

Literární tvorbě poskytovaly místo i časopisy povýtce výtvarné či divadelní: vedle zmíněných Volných směrů lze uvést **Umělecký měsíčník** (1911-13), jehož redaktorem byl Josef Čapek, a **Scénu** (1913-14), představující význačnou tribunu čapkovské generace. Opomenout nelze ani **Topičův sborník** (1913-26) a měsíčník **Úhor** (1913-44), věnovaný literatuře pro děti a mládež. Z regionálních periodik je možno připomenout **Moravsko-slezskou revui** (1905-23), kterou redigovali mj. bratři Mrštíkové, a brněnskou **Rovnost**, jež začala vycházet jako deník až po deseti letech své existence (1905).

Některé časopisy měly knižní edice, v nichž vyšlo mnoho hodnotných děl našich i cizích autorů. Byly to knižnice Zlaté Prahy, Rozhledů, Času, Nového kultu, Volných směrů nebo Moderní revue.

DVACÁTÁ LÉTA (1919-1929)

První poválečné desetiletí, charakteristické velkým rozmachem všech kulturních sfér, bylo dobou vzniku mnoha nových periodik, přičemž leckterá z nich záhy vzala za své. Vycházela ještě řada časopisů vzniklých před rokem 1918, ale prim hrály nové orgány jednotlivých osobností, skupin či nakladatelství.

Ze starších časopisů lze jmenovat **Lumír**, **Zvon**, **Naši dobu** nebo **Moderní revui**; jejich význam však už poklesl, byť třeba v Lumíru publikovali i mladší autoři (Karel Čapek, Vladislav Vančura, Benjamin Klička). Z dalších periodik literatuře poskytoval místo zábavný týdeník **Světobzor** (1904-43).

Pokud jde o časopisy osobností, několik z nich vydával S.K. Neumann. Byl to především týdeník **Červen** (1918-21), zprvu orgán předválečné moderny (v roce 1919 v něm vyšel Čapkův překlad Apollinairova *Pásma*) a poté tribuna tvůrců proletářského umění. Souběžně s Červnem, jehož profil zachycuje monografie Jaromíra Langa (*Neumannův Červen*, 1957), Neumann vydával **Kmen** (1919-20). Později redigoval **Proletkult** (1922-24) a **Reflektor** (1925-29), v němž Ivan Olbracht otiskl první verzi *Anny proletářky* (1925-26).

Dále je třeba uvést čtrnáctideník Zdeňka Nejedlého **Var** (1921-30), do nějž vedle Nejedlého přispívali i F.X. Šalda, Bedřich Václavěk nebo Jiří Wolker (manifest *Proletářské umění*, 1922); historii tohoto „pokrokového listu“ přibližuje kniha Milana Blahynky *Novinář Zdeněk Nejedlý* (1979). Zmíněný Šalda ovlivňoval podobu časopisů **Lípa** (1918-20), **Národní kultura** (1922-25) a **Kritika** (1924-28). V roce 1925 založil **Tvorbu**, v níž spolupracoval s Otokarem Fischerem, Karlem Teigem, Bedřichem Václavkem, Vladislavem Vančurou či Juliem Fučíkem. Roku 1928 ji dal k dispozici KSČ a začal vydávat vlastní tribunu – **Šaldův zápisník** (1928-37).

Mladí tvůrci se sdružovali kolem časopisů **Den** (1920), **Orfeus** (1920-21), **Most** (1921-23) a **Studentská revue** (1921-26), jejíž profil utvářel Bedřich Václavek s Vítězslavem Nezvalem. Jejich pozdějším orgánem byla **Avantgarda** (1925-29); na jejích stránkách publikovali například Konstantin Biebl, Vladimír Clementis, Julius Fučík nebo Jiří Weil.

Mezi skupinovými časopisy vynikal **Host** (1921-29), měsíčník expresionisticky orientované Literární skupiny. Vedle jejího manifestu *Naše naděje, víra a práce* (1922) a mnoha textů jejích členů (Františka Götze, Lva Blatného či Čestmíra Jeřábka) v něm vyšly první dva manifesty poetismu (Teigův *Poetismus* a Nezvalův *Papoušek na motocyklu*), jakož i další příspěvky členů Devětsilu.

Tento „umělecký svaz“ se představil roku 1922 **Revolučním sborníkem Devětsil** a sborníkem **Život II**; teprve potom začal vydávat svá periodika. Byly jimi „internacionální revue“ **Disk** (1923, 1925), **Pásmo** (1924-26), jež bylo orgánem brněnského Devětsilu (redigovali ho mj. Bedřich Václavek, Artuš Černík, Karel Teige a František Halas), a **ReD** (1927-31). Tato moderně koncipovaná revue, redigovaná Karlem Teigem, byla především tribunou poetismu a jeho představitelů. Předcházelo jí vydání „mezinárodního sborníku soudobé aktivity“ **Fronta** (1927).

Vyhraněný skupinový charakter měly i katolické časopisy: starší **Archa** (1913-41) a zejména **Rozmach** (1923-27) a **Akord** (1928-33), jejichž dominantní osobností byl Jaroslav Durych, který v nich mj. otiskoval své ostré literární polemiky (*Ejhle, člověkl*, 1928). Poněkud jiný profil měl **Tvar** (1927-32), redigovaný Bedřichem Fučíkem; otiskoval příspěvky katolických kritiků a básníků, avšak i mnoho překladů. K těmto časopisům je možno přiřadit ruralistický orgán **Sever a východ** (1925-30), jehož hlavním redaktorem byl Josef Knap, a „revui českého venkova“ **Brázda** (1920-42).

Z nakladatelských listů vynikal **Zpravodaj Družstevní práce** (1923-24), později vydávaný pod názvy **Kulturní zpravodaj** (1924-27) a **Panorama** (1927-42). Pozoruhodné byly i **Literární rozhledy** (1923-31), **Rozpravy Aventina** (1925-34), které mj. redigovali Vilém Závada, J.J. Paulík a majitel Aventina Otakar Štorch-Marien, či **Kmen** (1926-29), řízený Juliem Fučíkem. Přejít nelze ani „literární kurýr“ nakladatelství Jana Fromka **Odeon** (1929-31), jehož redaktorem byl Jindřich Štyrský. Ve všech těchto periodikách publikovalo mnoho předních soudobých spisovatelů (bratři Čapkové, Vladislav Vančura, Josef Hora, Vítězslav Nezval, František Halas).

Z dalších literárních časopisů zasluhuje pozornost týdeník **Cesta** (1919-30), redigovaný Miroslavem Ruttem, který v něm otiskoval příspěvky autorů několika generací a skupin. Podobný profil měl rovněž plzeňský měsíčník **Pramen** (1920-27), v jehož redakci působili prozaikové Jan Vrba s Emilem Vachkem a kritik Bohumil Polan. Z jiných regionálních periodik byl významný ostravský časopis **Černá země** (1924-38), jemuž udával tón Vojtěch Martínek.

Ostatní časopisy měly menší význam: buď vycházely jen krátce (**Apollon**, 1923-25; **Literární svět**, 1927-28; **Signál**, 1928-31), nebo v jejich obsahovém spektru literatura tvořila pouze malou část (**Jeviště**, 1920-22; **Nové Čechy**, 1918-36; **Česká osvěta**, 1904-48; **Dělnická osvěta**, 1915-47; **Naše cesta**, 1929-33). Zvláštní postavení zaujímal **Přítomnost** (1924-38); do literární historie se tento „nezávislý týdeník“ Ferdinanda Peroutky zapsal anketou *Proč nejsem komunistou* (1924-25), v níž

Název	Strana	Číslo
LITERÁRNÍ ČASOPISY 20. STOLETÍ	5	LS 48

vedle Peroutky vystoupili bratři Čapkové, František Langer, Richard Weiner nebo Fráňa Šrámek (jejich příspěvky vyšly v roce 1990 knižně).

Leckteří spisovatelé – třeba bratři Čapkové, Karel Poláček, Eduard Bass či František Halas – spolupracovali i s humoristickými a satirickými periodiky. Ve dvacátých letech vycházely ještě některé starší časopisy (Herrmannův **Švanda dudák**, 1882-1930; **Humoristické listy**, 1897-1941), ale i mnohé nové, například **Nebojsa** (1918-20), **Šibeničky** (1919-21), **Sršatec** (1920-25), **Šlehy** (1921-27), **Trn** (1924-32) nebo **Dobry den** (1927-30).

TŘICÁTÁ LÉTA (1930-1938)

Spektrum literárních časopisů třicátých let bylo – podobně jako v předchozím desetiletí – široké a pestré. Vedle starších periodik vycházela mnohá nová, přičemž některé listy z dřívějšího kolem roku 1930 zanikly. Jednotlivé časopisy odrážely dobovou rozvrstvenost umění a kultury i vývoj společenského dění, diferenciaci literárních proudů a seskupení i veřejnou činnost mnohých tvůrců.

Z avantgardních periodik ještě počátkem třicátých let existovaly **ReD** a **Odeon**, v němž byla zahájena tzv. generační diskuse. Roku 1930 se na scéně objevil Nezvalův **Zvěrokruh**, zaměřený na francouzský surrealismus, pohříchu však vyšla jenom dvě čísla. Z dalších nových časopisů lze uvést „sborník poezie a vědy“ **Kvart** (1930-37), který redigoval architekt Vít Obrtel, nebo revui **Plán** (1929-32), řízenou Josefem Horou a mající pozoruhodně široký příspěvatelský okruh. Za zmínku stojí i časopis Osvobozeného divadla **Vest pocket revue** (1929-30) a měsíčník **Nová scéna** (1929-30), který vedl Jaroslav Seifert.

Mezi periodiky třicátých let byly zastoupeny také konzervativní časopisy **Lumír** a **Zvon**, soustředěné na domácí tvorbu, trvala i existence **Naší doby** a **Přítomnosti**, v níž stále dominovaly příspěvky autorů z čapkovské generace. Nově vycházel týdeník **Čin** (1929-39), který redigovala Marie Majerová; mezi jeho příspěvateli byla řada významných kritiků (František Götz, Bedřich Václavek, A.M. Píša, Bohumil Polan, Václav Černý).

Několik dalších periodik vydávali představitelé kulturní levice. Vedle **Tvorby**, jež vycházela do roku 1938, a dočasně vydávané **Doby** (1934-35) to byly časopisy **Levá fronta** (1930-33), **Středisko** (1930-34), **Index** (1929-39) a čtvrtletník **U** (1936-39). Do **Tvorby**, **Doby** a **Levé fronty** psali mj. S.K. Neumann, Bedřich Václavek, Julius Fučík, Ladislav Štoll, Kurt Konrad či Ladislav Novomeský. Mnozí z nich přispívali i do **Střediska**, **Indexu** a **U**; vůdčí osobností těchto časopisů, orientovaných převážně na socialistický realismus, byl Bedřich Václavek.

Vyhraněný profil měly i katolické časopisy **Akord** (1928-33, 1934-39), **Řád** (1933-44) a **Obnova** (1937-38). Redaktory či spolupracovníky **Akordu**, vydávaného nakladatelstvím Ladislava Kuncíře (*Život pro knihu*, 1990) a posléze spolkem **Moravan**, byli Jaroslav Durych, Bedřich Fučík, Miloš Dvořák nebo Václav Renč. V revui **Řád** vycházely příspěvky Františka Lazeckého, Timothea Vodičky či Karla Schulze, zatímco v **Obnově**, která nechvalně proslula svým straněním španělskému fašismu

a útoky na soudobou demokracii, publikovali – kromě zmíněných spisovatelů Jaroslava Durycha a Václava Renče – například Jakub Deml, Jan Zahradníček a Jan Čep.

Jiné časopisy byly tribunami výrazných osobností. Platí to především o **Šaldově zápisníku**, v němž Šalda až do své smrti otiskoval obsáhlé studie a přehledové stati, recenze, různé poznámky, ale i ukázky ze své literární tvorby. V osmdesátých letech z něj vyšel dvousvazkový výbor (*Z období Zápisníku*, 1987), jeho úplná reedice však byla uskutečněna až v letech 1990-95. Osobnostní charakter měl rovněž **Kritický měsíčník** (1938-42), redigovaný Václavem Černým a preferující – ve shodě se svým názvem – literární kritiku. Černý v něm poskytoval dost místa i svým spolupracovníkům, mj. Bohumilu Novákovi, Kamilu Bednářovi, Bohumilu Polanovi, Jaroslavu Janů či Františku Kovárnovi.

Ve třicátých letech si podržely svůj význam i nakladatelské časopisy. Vedle **Rozprav Aventina** vycházely obsahově rozmanité a kvalitní **Literární noviny** (1927-41), jejichž redaktory byli Václav Kaplický, Josef Hora nebo Bohumil Mathesius, **Prospekt** (1930-31), **Rozhledy po literatuře a umění** (1932-38). Nakladatelská organizace Kmen vydávala od roku 1930 **Almanach Kmene** (každý svazek redigoval nějaký spisovatel, například Josef Hora, František Halas, Josef Čapek, Jaroslav Seifert či Vilém Závada). Družstevní práce pokračovala ve vydávání časopisu **Panorama**, k němuž přidala „obrázkový magazín“ **Žijeme** (1931-33) a pak **Magazin DP** (1933-37). Ve druhé polovině třicátých let k těmto periodikům přibýly melantrišské **Hovory o knihách** (1937-39), měsíčník **ELK** (1938-41) a časopis **Čteme** (1938-43), který řídil František Halas.

Z ostatních periodik je třeba vyzvednout **Listy pro umění a kritiku** (1933-37), redigované Bedřichem Fučíkem a Vilémem Zavadou. Za pozornost stojí i měsíčníky **Kultura doby** (1936-39) a **Mladá kultura** (1935-38), na jejichž stránkách publikovali mj. Jan Drda, František Kožík, Vladimír Neff, Bohuslav Březovský, Jiří Orten. Opmenout nelze ani **Elán**, slovenský měsíčník vydávaný v letech 1930-38 v Praze; redigoval ho Ján Smrek.

Literatura zaujímal určitý prostor i ve výtvarných časopisech (kromě **Volných směrů** je možno jmenovat sborník **Život**, který ve třicátých letech řídil Vladimír Holan) a samozřejmě také v různých regionálních periodikách. Lze uvést orgán Moravského kola spisovatelů **Kolo** (1930-40), ostravské časopisy **Poezie** (1931-33) a **Literární kruh** (1933-39), jakož i „slezský literární měsíčník“ **Iskra** (1932) nebo česko-budějovický čtvrtletník **Jih** (1934-37).

DOBA NACISTICKÉ OKUPACE (1939-1945)

Počet – a ovšem i charakter – časopisů vycházejících v letech 1939-45 byl pocho-pitelně ovlivněn nacistickou okupací. Mnoho periodik zaniklo (eventuálně změnilo svou tvář) a v souvislosti s tím vzrostl význam kulturních rubrik deníků (zvláště Lidových novin, Českého slova, Národní práce či Národních listů). Nicméně i zbylých časopisů bylo poměrně hodně: vycházely ještě některé staré revue, nakladatelské a katolické listy; existovala i ilegální a exilová periodika.

Nejvýznamnějším literárním časopisem byl **Kritický měsíčník**, který až do svého zastavení v roce 1942 otiskoval příspěvky mnoha kritiků, spisovatelů i vědců (například Václava Černého, Pavla Eisnera, Karla Poláka, Jaroslava Janů, Františka Halase, Jiřího Ortena, Jana Patočky), jimiž vzdoroval těžké době. Autoři různého zaměření a věku publikovali i v **Lumíru**, jehož dlouhá existence skončila v roce 1940. Další konzervativní periodika (**Zvon**, **Kolo**) se příliš nezměnila, což lze říci též o revui **Naše doba** a výtvarných časopisech **Volné směry** a **Život**.

Za nacistické okupace nabyly na významu nakladatelské a knihovnické listy. Družstevní práce vydávala – za redakce Karla Nového a pak Jaroslava Seiferta – až do roku 1942 svůj měsíčník **Panorama** (v roce 1939 bylo jeho prosincové číslo věnováno Vančurovým *Obrazům z dějin národa českého*), Evropský literární klub byl vydavatelem **Literárních novin** (redigoval je J.J. Paulík) a měsíčníku **ELK**. Svaz českých knihkupců a nakladatelů vydával čtrnáctideník **Čtete**, do nějž přispívali i lekteři kritikové (Karel Sezima, František Götz).

Ke knihovnickým časopisům náležely **Knihy a čtenáři** (1937-42), v jejichž třetím a čtvrtém ročníku vyšla série Hrubínových portrétů českých básníků, dále je možno uvést **Osvětovou Moravu** (1924-42) a **Bibliofila** (1923-41). Podobu literárního časopisu postupně získal i **Program D** (1936-41), na čemž měl hlavní zásluhu jeho redaktor Vladimír Holan. Je nutno jmenovat i orgány skupiny Aktivisté (**Aktivisté**, 1936-42; **Živá tvorba**, 1942-44).

Další seskupení protektorátních periodik tvořily katolické časopisy. I nadále vycházel **Akord**, jehož profil v novém období (1939-48) zkoncipoval Jan Zahradníček, zatímco František Lazecký redigoval **Řád** a **Národní obnovu** (1938-40), navazující na dřívější *Obnovu*. Všechny tři řečené časopisy se vesměs soustřeďovaly na původní literární tvorbu a kritiku. Vedle katolických autorů (Jana Čepa, Václava Renče, Alberta Vyskočila či Bedřicha Fučíka) v nich publikovali i Vilém Závada nebo František Hrubín. Novým katolickým periodikem byly **Výhledy** (1939-41), do nichž přispíval mj. literární vědec Oldřich Králík.

Existovaly i časopisy, které přímo propagovaly nacistickou ideologii: týdeník **Přítomnost** (1942-45) a měsíčník **Osvěta** (1944-45) řízený protektorátním ministerstvem lidové osvěty. Jejich působnost však byla dosti malá.

Proti nacismu byly zaměřeny různé ilegální tiskoviny (**V boj**, **Rudé právo**), v nichž se objevovaly i verše známých básníků (třeba Josefa Hory nebo Františka Halase). V této souvislosti se lze zmínit též o ilegálním literárním časopisu **Vítr**, vydávaném v letech 1944-45 v Jihlavě. Mezi jeho přispěvateli bylo několik osobností, které se později prosadily na poli poezie (Antonín Bartušek, Ladislav Novák), prózy (Jiří Jobánek) i literární vědy (Oldřich Sirovátka).

Literatura se objevovala také v časopisech naší emigrace. V pařížském listě **Česko-slovenský boj** nebo v londýnských periodikách **Čechoslovák** a **Obzor** publikovali František Langer, Jiří Mucha či Egon Hostovský, kdežto s moskevskými **Česko-slovenskými listy** spolupracovali básníci Jiří Taufer a Ondra Lysohorsky.

Číslo Strana Název

LS 48 8 LITERÁRNÍ ČASOPISY 20. STOLETÍ

TŘÍLETÍ SVOBODY (1945-1948)

Po druhé světové válce začala nová etapa i ve vývoji naší kultury, a tudíž i ve sféře periodik. Třiletí 1945-48 bylo charakteristické snahou o návrat ke kulturním poměrům první republiky, ale i úsilím o novou společenskou orientaci a bojem o moc. Tato situace – a také nová stratifikace naší společnosti – se odrážela i na stránkách literárních časopisů, a to četnými diskusemi a polemikami mezi příslušníky jednotlivých proudů a skupin. Nastolení svobody manifestovalo obnovení řady starších periodik, avšak umožnilo i zrod nových listů.

Hned v roce 1945 začal opět vycházet **Kritický měsíčník**, jehož šéfredaktorem a později i vydavatelem byl Václav Černý. Spolu se svými spolupracovníky (Pavlem Eisnerem, Bohumilem Polanem, Karlem Polákem, Jiřím Pistoriem či Jaroslavem Janů) v něm posuzoval naši i cizí literaturu, komentoval však také soudobé dění a pouštěl se do různých polemických střetů.

Jeho odpůrci byli zhusta redaktori a přispěvatelé obnovené komunistické **Tvorby** (1945-52), jimiž byli Ladislav Štoll, Jiří Taufer, Gustav Bareš nebo Ivan Skála. Roku 1945 byl obnoven i měsíčník **Panorama** (1945-51), **Almanach Kmene** (1945-48) a **Obrtelův Kvart** (1945-49), v němž publikovali mj. Karel Teige, Václav Černý, Josef Kainar či Oldřich Mikulášek. Za obnovené časopisy lze považovat rovněž **Dnešek** (1946-48), který byl pokračováním Peroutkovy předválečné **Přítomnosti**, a **Lidovou kulturu** (1945-50), navazující na stejnojmenné předválečné periodikum S.K. Neumanna; jejím nejvýznamnějším redaktorem byl Jiří Kolář.

Od roku 1946 byly znovu vydávány **Literární noviny** (1946-51), **Knihy a čtenáři** (1946-48), **Kolo** (1946-48) a katolický **Akord** (1946-48), redigovaný opětovně Janem Zahradníčkem a otiskující příspěvky dřívějších spolupracovníků (Bedřicha Fučíka, Miloše Dvořáka, Josefa Vašici) i nových přispěvatelů (Klementa Bochořáka, Ivana Slavíka). Katolické kruhy disponovaly také **Archou** (1945-48) a **Vyšehradem** (1945-48), který řídil Aloys Skoumal.

Z nových časopisů byl významný měsíčník **Kytice** (1945-48), redigovaný Jaroslavem Seifertem a zveřejňující práce mnoha známých básníků, prozaiků i kritiků. V roce 1945 dále vznikla **Kulturní politika** (1945-49), jejímž šéfredaktorem byl E.F. Burian, **Doba** (1945-48), což byl „měsíčník pro literaturu a život“ řízený Marií Majerovou a Karlem Novým, nebo mládežnická **Generace** (1945-47). Lze připomenout i časopis **My** (1945-51) a kulturněpolitický týdeník **Obzory** (1945-48), který redigoval Ivo Ducháček s Pavlem Tigridem (pod Tigridovým vedením navíc vycházel časopis **Vývoj**, 1946-48). Roku 1945 se zrodil i humoristický **Dikobraz**, do nějž přispívala řada spisovatelů (Jaroslav Žák, Petr Kříčka, Zdeněk Jirotka).

O rok později začaly vycházet **Listy** (1946-48), které redigoval Jindřich Chalupecký s Janem Grossmanem, a dvě brněnská periodika: **List Sdružení moravských spisovatelů** (1946-48) a **Blok** (1946-49); první z nich bylo věnováno hlavně literární historii a kritice (jeho redaktory byli mj. Josef Hrabák a Josef Kainar), zatímco druhé mělo mnohem širší záběr. Rok 1946 byl také rokem zrodu časopisu pro dětskou literaturu **Štěpnice** (1946-52).

Název	Strana	Číslo
LITERÁRNÍ ČASOPISY 20. STOLETÍ	9	LS 48

OBDOBÍ STALINISMU (1948-1956)

Represe nového režimu nastoleného v únoru 1948 záhy postihly i literární časopisy. Mnoho periodik bylo zastaveno a jejich redaktoři a spolupracovníci byli namnoze umlčeni (skupina katolických spisovatelů a kritiků se dokonce octla ve vězení); někteří z nich odešli do exilu. Uvolnění nastalo až ve spojitosti s tzv. táním, kdy také vzniklo několik nových časopisů a otevřel se jistý prostor pro literární diskuse.

Roku 1948 skončila existence Kritického měsíčníku, Listů, Kytice, Akordu, Kola či Anděla strážného, v roce 1949 zanikly časopisy Kvart, Blok, Naše doba, Kulturní politika. Téhož roku naopak vznikl měsíčník Svazu československých spisovatelů **Nový život** (1949-59), prosazující stranickou kulturní politiku a program socialistického realismu. Postupně ho řídili Jiří Taufer, Josef Rybák nebo František Branislav a jeho stránky vyplňovala dobová agitační poezie a budovatelská próza (mj. šlo o díla Vítězslava Nezvala, Jana Nohy, Ivana Skály, K.J. Beneše, Bohumila Říhy). Dočasně jej zliberalizoval až nástup mladé generace (Milana Kundera, Arnošta Lustiga či Jana Skácela).

V roce 1949 začal vycházet také měsíčník **Divadlo**, který byl jedním z nástrojů pounorových proměn českého divadelnictví. O rok dříve obnovil Zdeněk Nejedlý svůj **Var** (1948-53). Prosazoval v něm svou koncepci literatury a umění, příznačnou akcentováním třídnosti a společenské angažovanosti, jakož i orientací na sovětskou kulturu a některé účelově interpretované osobnosti (Aloise Jiráka, Bedřicha Smetanu, Jiřího Wolкера).

Roku 1952 k těmto periodikům přibýly **Literární noviny**, které však na stejnojmenný dřívější časopis nenavazovaly. Postupně je řídili František Branislav, Jan Pilař či Josef Rybák. Byly dalším orgánem Svazu československých spisovatelů, a tak podporovaly oficiální kulturní politiku. Svou roli otevřeného, proreformního a velmi čteného periodika začaly hrát až později.

Dva roky po jejich zrodu vznikl v Brně měsíčník **Host do domu** (1954-70). Byl rovněž časopisem spisovatelského svazu; jeho šéfredaktorem byl Bohumír Macák, redaktory Ludvík Kundera a Jaromír Tomeček. K příspěvatelům patřili Josef Hrabák, František Trávníček, Jan Trefulka, Oldřich Mikulášek, Vítězslav Kocourek aj. Populární prestižní tribuna otevřeného myšlení se Host do domu stal – podobně jako Literární noviny – až v pozdějších letech.

Třetím svazovým časopisem vzniklým v této době byl **Květen** (1955-59). Šéfredaktorskou funkci v něm zastávali Bohuslav Březovský a Jiří Šotola, jeho příspěvateli byli především kritikové a básníci, kteří se hlásili k programu tzv. poezie všedního dne. Zpočátku to byl časopis dosti nevybojný; teprve po roce 1956 se jeho charakter změnil, což také vedlo k jeho zastavení.

Další literární časopisy vydávala krajanská a emigrantská seskupení v zahraničí. Větší význam měly revue **Skutečnost** (1949-53) a **Skližeň** (1953-69): první z nich vycházela v Ženevě, Paříži, Londýně a Mnichově (mezi jejími spolupracovníky byli například Ferdinand Peroutka, Pavel Tigrid a František Listopad), druhá v Hamburku

Číslo Strana Název

LS 48 10 LITERÁRNÍ ČASOPISY 20. STOLETÍ

a redigoval ji Antonín Vlach (ze známých spisovatelů do ní přispívali Jan Čep a zmíněný František Listopad).

ROKY UVOLNĚNÍ A ROZMACHU (1956-1969)

Po roce 1956, kdy byl na XX. sjezdu KSSS odsouzen stalinismus, nastalo období tzv. tání. Zvýšila se všeobecná kritičnost (její manifestací byl mj. II. sjezd Svazu československých spisovatelů, konaný v roce 1956), která se projevila i ve sféře literárních časopisů. Jejich počet rozšířilo několik nových listů, jež se občas dostávaly do konfliktu s komunistickým režimem a byly za to různě postihovány. V šedesátých letech měla literární periodika velkou společenskou prestiž a velmi početnou čtenářskou obec. Významnou roli sehrála v procesu demokratizace, za což pak ovšem tvrdě zaplatila.

Ve druhé polovině padesátých let ještě vycházel **Nový život**, jehož existence skončila roku 1959. V tomto roce vzal za své i **Květen**; byl tribunou mnoha básníků (Miroslava Holuba, Karla Šiktance, Miroslava Floriana), prozaiků (Arnošta Lustiga, Ivana Klímy, Karla Ptáčníka) i kritiků (Jiřího Brabce, Miroslava Červenky). Jeho vývoj a význam analyzuje sborník z literárněvědné konference, konané roku 1993 v rámci 36. ročníku festivalu Bezručova Opava (*Časopis Květen a jeho doba*, 1994).

Velmi významné periodikum představovaly **Literární noviny**. Za svoji otevřenost byly v říjnu 1967 zastaveny a pod jejich názvem pak vycházel týdeník zcela jiné ražby řízený ministerstvem kultury. V roce 1968 je redakce obnovila, ale přezvala je na **Literární listy**, později na **Listy** (1968-69). V jejich čele stáli mj. Dušan Hamšík, Milan Jungmann a Jiří Šotola. Mezi jejich přispěvateli bylo mnoho známých spisovatelů, ale i literárních, divadelních a filmových kritiků či filozofů. V červnu 1968, kdy jejich náklad přesahoval 300 000 výtisků, otiskly proslulý Vaculíkův manifest *Dva tisíce slov*. Na konci tohoto roku v nich vyšel esej Milana Kundery *Český úděl*, na nějž pak polemicky reagoval Václav Havel (*Český úděl?*, *Tvář* 2/1969).

Značný význam měl také brněnský měsíčník a od roku 1969 čtrnáctideník **Host do domu**. V šedesátých letech byli jeho šéfredaktory Jan Skácel a Jan Trefulka, redaktory či přispěvateli Milan Uhde, Jiří Opelík, Zdeněk Kožmín, Milan Suchomel, Oleg Sus, Jan Steklík a mnohé další osobnosti. Obsahovou strukturu Hosta do domu tvořila česká i cizí beletrie, literární kritika, společenskovední články a studie, glosy. Jeho přitažlivost zvyšovaly tzv. malé recenze Jana Skácela i některé stálé rubriky (*Sami proti sobě*, *Kouzlo nechtěného*).

Ve druhé polovině padesátých let vzniklo několik nových časopisů. Roku 1956 začala vycházet obsáhlá revue **Světová literatura**, představující jednotlivé národní literatury, význačné autory či skupiny, a také měsíčník **Zlatý máj**, věnovaný teorii a kritice dětské literatury. Už tři roky předtím založil Ústav pro českou literaturu ČSAV odborný časopis **Česká literatura**, jehož stránky byly určeny pro literární teorii a historii.

V roce 1957 k těmto periodikům přibyla obnovená **Tvorba** (1957-62), odsuzující snahy o demokratizaci soudobých poměrů a kromě literatury sledující i tvorbu divadelní, filmovou, hudební či televizní. Ve stejném roce vznikly též další dva časopisy: **Kultura** (1957-62), jež byla „týdeníkem pro otázky kultury a umění“, a čtrnáctideník **Divadelní noviny** (1957-70).

Roku 1959 přišel na svět **Plamen** (1959-69). Byl to měsíčník Svazu československých spisovatelů, který měl nahradit zrušené svazové časopisy *Květen* a *Nový život*. Řídil ho Jiří Hájek. Kromě ukázek z české, slovenské a cizí beletrie v něm vycházely studie o marxismu, jejichž autory byli Ernst Fischer, Roger Garaudy nebo György Lukács. Z našich spisovatelů zde publikovali například Adolf Branald, Milan Kundera, Arnošt Lustig, Ivan Diviš, Oldřich Mikulášek.

Novou vlnu časopisů přinesla šedesátá léta. V roce 1963 začala vycházet **Kulturní tvorba** (1963-68), týdeník zaměřený na domácí i překladovou beletrii, kritiku (Jiří Opelík, Milan Blahynka, Vladimír Dostál), ale i na historii, ekonomii, sociologii atp. V roce 1964 zřídil Svaz československých spisovatelů časopis **Tvář** (1964-65, 1968-69), který měl být listem mladých autorů. Brzy se však vyhranil ve velmi kritickou tribunu, za což byl zastaven a znovu mohl vycházet až v roce 1968, kdy značně rozšířil svůj záběr. Do okruhu jeho redaktorů a spolupracovníků patřili Václav Havel, Jan Lopatka, Bohumil Doležal, Jiří Gruša či Ladislav Hejdiánek (letech 1967 a 1969 tyto autoři vydali dva literární sborníky: *Podoby*, *Podoby II*). Jeho profil přibližuje obsáhlý výbor Michaela Špirita (*Tvář*, 1995).

K časopisům druhé poloviny šedesátých let náleží **Orientace** (1966-69), vydávaná nakladatelstvím Československý spisovatel a redigovaná Milanem Schulzem a Jaroslavem Putíkem. Byl to dvuměsíčník navazující na avantgardní teoretické reflexe a strukturalismus. Svými studiemi do něj přispívali mj. Jiří Brabec, Květoslav Chvatík, Miroslav Červenka, Milan Jankovič a Zdeněk Kožmín, prostor v něm však měli i básníci a prozaikové (Miroslav Holub, Karel Šiktanc, Vladimír Páral).

Jistý protipól tohoto periodika představoval měsíčník **Impuls** (1966-68), jehož šéfredaktorem byl František Buriánek. Dominovaly v něm kritické reflexe dobové socialistické literatury (naší i cizí); psali je Miloš Pohorský, Štěpán Vlašín, Milan Blahynka, Vladimír Forst či Hana Hrzalová. Charakter Impulsu dotvářely kresby a karikatury Vladimíra Renčina, Vladimíra Jiráňka nebo Vlastimila Zábranského.

Časopisem jiného rázu byly **Sešity pro mladou literaturu** (1966-69, od roku 1968 *Sešity pro literaturu a diskusi*). Byl to svazový měsíčník řízený Petrem Kabešem, přinášející ukázky z tvorby převážně mladých básníků, prozaiků, esejistů a kritiků (Jiřího Gruši, Pavla Šruta, Ivana Wernische, Josefa Jedličky nebo Zdeňka Heřmana). Jeho jednotlivá čísla byla často monotematická.

Na konci šedesátých let se literatura objevovala i v dalších periodikách (**Reportér**, 1966-69; **Kulturní noviny**, 1968; **Zítřek**, 1968-69). Některá z nich vycházela mimo Prahu (většinou v krajských městech), své regiony však často přesahovala. Lze k nim řadit ostravský měsíčník **Červený květ** (1956-69), brněnský **Index** (1968-69), jenž otiskoval „rozpravy o soudobé kultuře a životním slohu“, ústecký **Dialog** (1966-69; stejnojmenný časopis, vydávaný v letech 1962-69, byl orgánem překladatelů),

Číslo Strana Název

LS 48 12 LITERÁRNÍ ČASOPISY 20. STOLETÍ

českobudějovický **Arch** (1969) či královéhradecké **Texty** (1969-71). Mladí autoři měli k dispozici **Divoké víno** (1965-71) nebo časopis **Student** (1965-68), v němž mj. vyšla poprvé Zahradníčkova báseň *Znamení moci*.

Z exilových periodik bylo nejvýznamnější **Svědectví** (1956-90). Tento „čtvrtletník pro politiku a kulturu“, redigovaný Pavlem Tigridem, vycházel nejprve v New Yorku (1956-60), pak v Paříži (1960-90) a vposled v Praze (1990-92). Literární příspěvky v něm publikovali převážně exiloví autoři, ale v sedmdesátých a osmdesátých letech i oficiálně zavržení spisovatelé z Československa. Dalšími exilovými časopisy byly **Studie** (1958-92), vydávané Křesťanskou akademií v Římě, mnichovská „literární revue československého exilu“ **Archa** (1958-63) a čtvrtletník Společnosti pro vědy a umění, vycházející pod názvem **Proměny** (1964-91) v New Yorku a Torontu.

ČAS TZV. NORMALIZACE (1970-1989)

Nástupem nového režimu v čele s Gustávem Husákem, který se v dubnu 1969 stal prvním tajemníkem ÚV KSČ, započal neblahý proces tzv. normalizace a konsolidace. Velmi negativně se promítl i do literatury. Vedle mnoha zakázaných či zlikvidovaných knih se jeho obětí staly též časopisy: v seznamu nežádoucích a veřejně nedostupných periodik se octlo 285 titulů, literární časopisy byly vesměs zastaveny (postihlo to mj. *Listy*, *Tvář*, *Orientaci*, *Plamen*, *Impuls*, *Index*, *Hosta do domu*).

Od začátku sedmdesátých let vzrostl význam literárních rubrik denního tisku, ovšem i jejich redaktoři a přispěvatelé byli vystaveni normalizačnímu tlaku. V roce 1972 vznikl **Literární měsíčník**, jenž byl orgánem nového Svazu českých spisovatelů. Jeho šéfredaktorem byl Josef Rybák a po něm Oldřich Rafaj. Přispívali do něj většinou členové řečeného svazu, kteří usilovali o obnovu socialistického realismu (Ivan Skála, Donát Šajner, Miroslav Florian, Jan Kozák, Jiří Křenek, Milan Blahynka, Sáva Šabouk aj.). Mimoto ho charakterizovala značná nekritičnost vůči soudobé tvorbě a velká frekvence různých jubilejních článků, ale i pozornost věnovaná mladým autorům. V roce 1990, kdy vzal za své, vycházel krátce pod názvem *Literární revue*.

Literatura dále dostávala prostor v obnoveném týdeníku **Tvorba** (1969-91), redigovaném Jiřím Hájkem a pak Jaroslavem Kořínkem. V duchu nového politického kursu do něj přispívali například Vladimír Dostál, Hana Hrzalová, Štěpán Vlašín, Jaroslav Sekera, Milan Blahynka. Literární příspěvky se objevovaly také v měsíční příloze **LUK** (1971-76) a od roku 1982 v týdenní příloze **Kmen**, která se v roce 1988 osamostatnila. Samostatný **Kmen**, řízený Karlem Sýsem, byl již poměrně kvalitním časopisem s dosti širokým okruhem přispěvatelů.

Čas od času se projevovaly snahy o vydávání dalších literárních periodik, avšak narážely na odmítavá stanoviska stranických orgánů. Lze uvést třeba případ brněnské „revue otevřené kultury“ **ROK**, jejíž nulté číslo vyšlo v roce 1985, ale další čísla už byla nežádoucí. Někde byly poměry příznivější: například v Ostravě po celou dobu normalizace vycházel solidní **Kulturní měsíčník** (původně nesl název *Ostravský kulturní měsíčník*), v němž značný prostor zaujímal i literární tvorba a kritika.

Číslo Strana Název

LS 48 14 LITERÁRNÍ ČASOPISY 20. STOLETÍ

slov (redigoval jej A.J. Liehm), zatímco Alexander Tomský vydával v Londýně revui **Rozmluvy** (1983-87).

Roku 1983 vznikla také vídeňská „malá revue pro umění a kritiku“ **Paternoster** (1983-90), v jejíž redakční radě působil též Václav Havel (vedle Vlastimila Třešňáka či I.M. Jirouse). Od počátku osmdesátých let vydával Jiří Kolář v Paříži **Revui K**, určenou pro soudobé české umění. Je nutno jmenovat i **Acta** (1987-89), čtvrtletník Československého střediska nezávislé literatury v Scheinfeldu; redigoval ho Jan Vladislav spolu s Vilém Prečanem a Jiřím Grušou.

DEVADESÁTÁ LÉTA (1990-1997)

Společenský zlom v roce 1989, který umožnil postupné sjednocování rozdělené české literatury, vznik stovek malých nakladatelství a velmi bohatého knižního trhu, výrazně poznamenal i oblast literárních periodik. Přinesl zánik Literárního měsíčníku a Tvorby, přeměnu Kmene v Tvar, obnovení Literárních novin a zejména zrod mnoha nových časopisů (některé z nich už ovšem vycházely jako periodika samizdatová či exilová).

Časopis **Tvar** byl v letech 1990-93 týdeníkem, od roku 1994 je jeho periodicitu čtrnáctidenní. Řídil ho nejprve Michael Třeštík a po něm Lubor Kasal. Jeho profil tvoří studie z oboru literární teorie a historie, ale i filozofie, estetiky či výtvarného umění. Velký prostor v něm zaujímá literární kritika (většinu recenzí píšou mladší kritikové, například Jiří Trávniček, Miroslav Zelinský nebo Pavel Janáček). Od roku 1994 má zvláštní přílohu vyhrazenou pro poezii, prózu i pro obsáhlé odborné studie.

Týdeník **Literární noviny** vychází rovněž od roku 1990, a to v návaznosti na stejnojmenné periodikum z padesátých a šedesátých let. Jeho šéfredaktorem je Vladimír Karfík. Vedle beletrie a literární teorie, historie a kritiky sleduje i výtvarné umění, divadlo, film a televizi. Publikují – či publikovali – v něm spolupracovníci dřívějších Literárních novin (Milan Jungmann, Miroslav Petříček, Jiří Pechar), leč i mladší autoři. V letech 1993-95 poskytoval prostor přispěvatelům zaniklé **Přítomnosti** (1990-92) Petru Pithartovi, Petru Příhodovi nebo Janu Sokolovi.

K časopisům, které mají samizdatovou či exilovou prehistorii, patří **Kritický sborník** (vychází od roku 1991 opět jako čtvrtletník a také jádro jeho autorského kruhu je stejné), **Revolver Revue** (je vydávána od roku 1990 jako široce koncipované periodikum; od roku 1995 vychází samostatná Kritická příloha Revolver Revue) a **Vokno**, jehož nová existence však už skončila (1995). K této trojici lze přiřadit mezinárodní revui **Lettre Internationale**, založenou v Paříži A.J. Liehmem (1984) a v česko-slovenské verzi vydávanou v letech 1990-94, a **Listy**, jež u nás vycházejí od roku 1990. Zvláštním případem je levicový **Obrys-Kmen**, který se svým názvem hlásí jak k někdejšímu časopisu Daniela Strože, tak k bývalému periodiku redigovanému Karlem Sýsem.

Název	Strana	Číslo
LITERÁRNÍ ČASOPISY 20. STOLETÍ	15	LS 48

Z nových časopisů byly pozoruhodné **Iniciály** (1990-94), jež vznikly jako list pro mladé autory, avšak většina jejich čísel pak byla koncipována monotematicky (sex, feminismus, postmodernismus, židovství, česko-německé vztahy). Podobnou koncepci má i surrealistický **Analogon**, obnovený v roce 1990 a ve svých jednotlivých číslech osvětlující problematiku hermeneutismu, mýtu či erotiky. Od roku 1990 vycházejí též křesťanské **Souvislosti**, které soustřeďují převážně mladší katolicky orientované básníky a kritiky. Ve stejném roce se zrodila i ambiciózní „nezávislá revue“ **Prostor** a byl obnoven **Reportér** (1990-92).

Další nové časopisy vznikly v Brně. Nakladatelství Blok vydávalo **List pro literaturu** (1990-91), řízený Karlem Blažkem. Jiří P. Kříž s Jiřím Poláčkem redigovali „revui otevřené kultury“ **ROK** (1990-93), usilující o návaznost na Hosta do domu; její příspěvatelé sledovali různé oblasti umění a kultury, dvě monotematická čísla byla věnována Janu Skácelovi a Ludvíku Kunderovi. Třetím brněnským časopisem je **Akord**, vycházející – po dvou samizdatových číslech z roku 1989 – od roku 1990 a svou katolickou orientací navazující na svého stejnojmenného předchůdce. Katolické zaměření má i **Box**, jež od roku 1992 vydává Jiří Kuběna (vlastním jménem Jiří Paukert), a zčásti též čtvrtletník **Dialog – Evropa XXI**, založený v roce 1991.

V roce 1990 na brněnské půdě vznikly také časopisy **Host**, který však navazuje na samizdatový občasník z let 1985-89, a **Proglas**, původně představující brněnskou verzi časopisu **Střední Evropa**. Host soustřeďuje většinou mladé autory (ovšem různého názorového i odborného zaměření), zatímco v Proglasu publikují spíše starší spisovatelé a kritikové, orientovaní konzervativně. Charakter literárního periodika má i příloha měsíčníku **KAM**, vydávaná od roku 1995.

Další časopisy jsou spjaty s jinými městy a regiony, případně s literárními skupinami. V Olomouci od roku 1991 vychází – pod vedením Pavla Šaradína – osobitá revue **Scriptum**, na severní Moravě a ve Slezsku **Alternativa nova** a **Welles**. Za zmínku stojí i svébytné časopisy mladých pražských umělců **Kvašňák** (1991) a **Kavárna A.F.F.A.**, vydávaná od začátku devadesátých let Martinem Mejstříkem. Jisté renomé si vydobyla také „poetická revue“ **Obratník**, jež vychází od roku 1994, jakož i revue **Rmen**, věnovaná literární historii a kritice. Příznivcům science fiction je zase určen měsíčník **Ikarie**, který vznikl v roce 1990.

Literatura má své místo rovněž v nových týdenících **Respekt**, **Reflex** a **Týden**, měla ho i v **Českém týdeníku**, jenž zanikl v roce 1996. Z příloh deníků je nejvýznamnější příloha Lidových novin nazvaná **Národní 9**, která přináší recenze, rozhovory, spisovatelské medailóny i ukázky z nových knih. Do podoby literárního periodika se vyhranily také **Nové knihy** a „časopis pro podnikání v kultuře“ **Labyrint**, vycházející od roku 1990.

Panorama literárních periodik devadesátých let dotvářejí odborné časopisy, a to staré (**Česká literatura**, **Světová literatura**, **Estetika**, **Zlatý máj**) i nové (**Svět literatury**, **Ladění**). Jeho součástí jsou rovněž specializovaná periodika, jež vydávají knihovny (**Čtenář**, **Duha**) nebo různé literární společnosti (**Zpravodaj Společnosti bratří Čapků**, **Zápisník o Šaldovi**, zpravodaj **Společnosti Jiřího Mahena Milíř**).

Číslo	Strana	Název
LS 48	16	LITERÁRNÍ ČASOPISY 20. STOLETÍ

ZÁVĚR

Uvedený přehled ukazuje, že literární časopisy byly po celé 20. století neodmyslitelnou složkou české literatury. Byly jejím věrným odrazem, ale odrážely i svou dobu. Některé vycházely jen krátce, jiné celá desetiletí (Moderní revue, Lumír, Zvon), mnohé se staly takřka legendárními (Šaldův zápisník, Kritický měsíčník, Literární noviny, Host do domu). Byly spojeny s rozličnými skupinami, generacemi, osobnostmi a nakladatelstvími, avšak i s různými směry a proudy. To všechno – stejně jako jejich bouřlivý nárůst v devadesátých letech – dává naději, že jejich existence má smysl i na přelomu druhého a třetího tisíciletí.

Název	Strana	Číslo
LITERÁRNÍ ČASOPISY 20. STOLETÍ	17	LS 48

Číslo	Strana	Název
LS 48	18	LITERÁRNÍ ČASOPISY 20. STOLETÍ
<p>Použité prameny</p>		
<p>Použitá literatura</p> <p>Balajka, Bohuš – Soldán, Ladislav – Charous, Emil: Přehledné dějiny literatury, II. Fortuna, Praha 1995</p> <p>Časopis Květen a jeho doba. ÚČL AV ČR – Slezská univerzita, Praha – Opava 1994</p> <p>Česká a slovenská literatura v exilu a samizdatu. Hanácké noviny, Olomouc 1991</p> <p>Česká literatura 1948-1956. Slezské zemské muzeum – Slezská univerzita, Opava 1993</p> <p>Česká literatura od roku 1945 (CD – ROM). Infinity, Praha 1997</p> <p>Česká literatura v boji proti fašismu. Čs. spisovatel, Praha 1987</p> <p>Dějiny české literatury, IV. Victoria Publishing, Praha 1995</p> <p>Duha 4/1996</p> <p>Holý, Jiří: Česká literatura 1910-1945. SPN, Praha 1991</p> <p>Holý, Jiří: Česká literatura 4. Od roku 1945 do současnosti (2. polovina 20. století). Český spisovatel, Praha 1996</p> <p>K české literatuře 1945-1948. GUIDE, Brno 1992</p> <p>Kunc, Jaroslav: Slovník českých spisovatelů beletristů. SPN, Praha 1957</p> <p>Kunc, Jaroslav: Slovník soudobých českých spisovatelů, I-II. Orbis, Praha 1945, 1946</p> <p>Lexikon české literatury, I-II. Academia, Praha 1985, 1993</p> <p>Machala, Lubomír: Průvodce po nových jménech české poezie a prózy 1990-1995. Rubico, Olomouc 1996</p> <p>Novák, Arne – Novák, J.V.: Přehledné dějiny literatury české. Atlantis, Brno 1995</p> <p>Panorama české literatury. Rubico, Olomouc 1994</p> <p>Příběhář, Michal: České krajanské a exilové noviny a časopisy po roce 1945. Centrum pro československá exilová studia, Olomouc 1995</p>		
<p>Autor</p> <p>PhDr. Jiří Poláček, CSc.</p>	<p>Lektor</p> <p>PhDr. Jiří Hájek, CSc.</p>	<p>Rok vydání</p> <p>1997</p> <p>ISBN 80-7204-056-1</p>